

Keman Eğitiminde Deşifre Becerisi

Sight Reading Skill in Violin Training

Esra DALKIRAN¹

Özet

Deşifre, müzik öğrencilerinde olması gereken ve müzik performansını olumlu yönde etkileyen bir beceridir. Çalışmanın amacı keman öğrencilerinin deşifre sırasında yapmış oldukları hataları sınıflandırmak ve uygulanan deşifre çalışma programının öğrencilerin deşifre becerilerine etkisi olup olmadığını araştırmaktır. Bu bağlamda 12 keman öğrencisi deney ve kontrol grubu olarak ikiye ayrılmış ve Farnum yaylı çalgı ölçeği kullanılarak deşifre ön testi yapılmıştır. Daha sonra deney grubuna dört hafta süreyle metronom destekli bir deşifre çalışma programı uygulanarak süreç sonunda Farnum yaylı çalgı ölçeği kullanılarak iki gruba deşifre son testi yapılmıştır. Elde edilen veriler ışığında öğrencilerin deşifre testinde yapmış oldukları hatalar sınıflandırılmıştır. Uygulanan deşifre çalışma programının öğrencilerin deşifre becerilerine etkisi olup olmadığı sorgulanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ve Mann Whitney U- testi kullanılmıştır. Öğrencilerin deşifrede yapmış oldukları hataların çoğunlukla ritimsel hatalar olduğu, deşifrenin sürekli ve programlı bir çalışmayla geliştirilebilecek bir beceri olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Deşifre, Keman eğitimi, Farnum yaylı çalgı ölçeği

Abstract

Sight reading is a skill that positively affects the music performance of violin students. The aim of this study is to classify the errors while sight reading of violin students and to search whether the applied sight reading study program affect students' sight-reading skills or not. In this context, 12 violin students were divided into two groups as the experimental and control group and sight reading preliminary test was carried by using the Farnum string scale. Then, the experimental group were applied a metronome-supported program for sight-reading for four weeks. At the end of the process The Farnum String Scale was applied into two groups for sight reading post-test. Students' errors in sight reading test were classified in the light of the obtained data. The Wilcoxon Signed Ranks Test and Mann-Whitney U-test were used to analyze the data. It has been concluded that students' errors were mostly rhythmic errors and sight reading is a skill that can be developed with a continuous and scheduled study.

Key Words: Sight-Reading, Violin education, The Farnum string scale

¹ Yrd. Doç. Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, edalkiran@mehmetakif.edu.tr

Giriş

Deşifre etmek bir müzik yapıtının notalarını bir görüşte okuyuvermek ya da icra edebilmektir. Müzikçilerde bulunması gereken başlıca nitelikler arasındadır. (Sözer, 1996) Dilimize Fransızcadan girmiştir, Dechiffrer. Müzikçilerimiz arasında sıkça kullanılan terimlerden biri, deşifre etme anlamındaki “deşifraj”dır (Say, 2002). Deşifre sözcüğünü, İngilizcede “sight-reading”, Almancada “dechiffiert” İtalyancada ise “a prima vista” sözcükleri karşılıyor (Nart, 2010).

Fenmen'e göre iki türlü deşifre vardır. “Birincisi ilk ele aldığımız eseri yavaş yavaş ve her notasını inceleyerek okumak; ikincisi eserin temposuna yakın bir hızla ve temiz çalmaya dikkatten çok eserin karakter ve anlatımına dikkat göstererek okumak. Birinci deşifre biçimi, ilerde gerçek anlamda çalışılacak bir eser için yapılır. Yani repertuarımıza alacağımız bir eseri ilk okuduğumuz zaman her notasına, her nüshasına, kağıtta yazılı her şeyine dikkat ederek okumalıyız. Böyle bir deşifre, eseri çalışmaya başlangıç sayılacağı için gerçek deşifre değildir. Bizi asıl hızlı okumaya alıştıracak olan ikinci deşifre biçimi, eserin temposuna yakın bir tempoda çalmak ve elden geldiğince kâğıt üzerinde okuyabilmektir” (Fenmen,1991).

Bu ikinci deşifre türü müzik öğrencisinin alanında iyi olabilmesi; işitmesinin, müzikalitesinin sağlam olmasının yanında deşifresinin sağlam ve kuvvetli olmasıyla da doğru orantılıdır. Notayı ilk gördüğü anda hızlı bir biçimde ritmik farklılıkları, tonal özellikleri, müzikal ifadeleri görerek bunu performansına yansıtması öğrenciyi güçlü kılacak ve alanında onun daha başarılı olmasını sağlayacaktır.

Müzik öğrencilerinin müziği, kitap okudukları ustalıkta okumaya ihtiyaçları vardır. İyi müzik okuyamayan müzik öğrencisi eğitimsiz, cahil olarak değerlendirilir. Etkili müzik performansı büyük oranda müziği okumada yeterli olma bağlıdır (Price, Blanton, Parrish, 1998).

Deşifre becerisinin kazanılması, öğrencinin yaylı çalgı eğitiminde karşılaşacağı sorunları kolay çözümlemesini, çalışılan etüt ve eserden zevk almasını sağlar. Kolayca okuyup çalabildiği ölçüde öğrencinin öğrenme isteği artar böylece daha çok eser tanıma ve çalma olanağı olur (Çilden, 2000).

Hızlı okumak ve daha fazla eser tanımak her müzik eğitimcisi için gereklidir. Bu nedenlerdir ki müzik öğretmenliği eğitimi sürecinde Müziksel İşitme Okuma ve Yazma, Bireysel Çalgı, Piyano ve Bireysel Ses eğitimi gibi derslerin müzik öğretim programı içerisinde büyük ağırlığı bulunmaktadır.

Deşifre eğitimi üzerine yapılan araştırmalarda deşifrenin ayrı bir müzikal yetenek olduğu ve kişiden kişiye farklılık gösterebileceği saptanmıştır. Yine aynı araştırmalarda, deşifrenin günlük, sistemli ve sabırlı bir çalışmayla her öğrencide gelişebilecek bir beceri olduğu da belirtilmektedir. Sonuç olarak, deşifre eğitiminin sürekli ve sistemli bir yapıya sahip olmasıyla deşifre eğitiminde belirlenen amaçlar gerçekleşir (Coşkun, 2001, Aktr. Türkmen, 2008).

Fakat Müzik Öğretmenliği Öğretim Programı Bireysel Çalgı ders tanımı incelendiğinde deşifrenin bu tanım içerisinde yer almadığı gözlenmiştir. Bu durumda, alan eğitiminin her aşamasında olduğu gibi çalgı aşamasında da önemli bir yere sahip olduğu düşünülen çalgı deşifresinin bu dersi veren öğretim elemanlarının inisiyatifine bırakıldığı söylenebilir. Çilden (2000) deşifre ile ilgili yapmış olduğu çalışmasında “yaylı çalgı derslerinde uygulanan öğretim programlarının yanı sıra derslerde deşifre eğitime de ayrıca zaman ayırmak gereklidir. Derslerin son onbeş dakikası deşifre çalışmaya ayrılabilir” önerisinde bulunmuştur.

Nart (2010) araştırmasında “Sistemli ve düzenli bir eğitim ile deşifre becerisi geliştirilebilir. Bu da öğrencilerin nota okumaya karşı güvenlerini arttırıp, kendileri için müziği keşfetmenin zevkine varmalarını sağlayacaktır. Ülkemizde mesleki müzik eğitiminde deşifrenin önemi her fırsatta dile getirilmekte ancak deşifre becerisinin geliştirilmesiyle ilgili çok az kaynak bulunmaktadır. Müziksel işitme-okuma ve yazma (MİOY) dersleri kapsamında ele alınan deşifre okuma becerisini geliştirmeye yönelik özgün çalışmalar birkaç makale ve kitapla sınırlı bulunmaktadır. Deşifre, şarkı söyleme, eğitim-öğretim programlarında yer almamakla birlikte eğitime/öğretime yönelik ise hiçbir araştırma, kaynak ya da yöntem bulunmadığını” vurgulamıştır.

Deşifre çalışmalarında amaç, parçayı ilk çalışta hızına yakın bir hızda, ölçü ve ritim hatası yapmadan çalmaktır. Hata yapılırsa bile, hataların üzerinde durmadan parça sonuna kadar devam ettirilmelidir. Deşifre yaparken iyi okuyan bir müzicinin gözü çaldığı ölçüden daima bir hatta daha fazla ölçü sonrasını görür. Böylelikle bellek ile deşifre arasındaki yakınlık görülebilir (Fenmen, 1991).

Fenmen’ in belirtmiş olduğu bu çalışmalar deşifre eğitime ayrı zaman ayırmadan gerçekleştirilemez. Öğrencinin deşifre yaparken belleğini de bu çalışmanın içerisine katması yoğun ve sürekli bir çalışma ile gerçekleşebilecektir.

McPherson öğrencilerin deşifre hatalarının çoğunlukla ritimle ilişkili olduğunu vurgulamaktadır. Onun araştırmaları deşifrenin öğrenilebileceği görüşünü desteklemektedir ve o bunun için bir yöntem önermektedir.

1. Müziksel performansın başlangıcından önce nota üzerinde yorumlama ile ilgili bilgileri inceleyebilme. Bu, eserde karşılaşılabilecek olası engelleri tanımlamak ve kapsamını arttırmak amacıyla eserin tamamını, tonalitesi ve ölçü sayısını kısaca gözden geçirmeyi içerir.
2. Çalmaya başlamadan önce kısa bir süre için zihinsel prova yapılmalı.
3. Performans süresince problemleri ve dizeğin altında ve üstünde belirtilen müzikal işaretleri (ifade işaretleri ve seslendirim işaretleri gibi...) önceden görmek amacıyla dikkati yönetmek ve sürdürmek.
4. Hata oluştuğunda performansın düzeltilmesi için kendini dinleme ve değerlendirme. Bu, dinleme ve değerlendirme başarısından üretilen sesin işitsel geribildirimi ile notadan elde edilen bilginin eşleştirilebilmesini içerir (McPherson, 1994, Akt.Schleuter,1997).

Araştırmalar göstermektedir ki müziği iyi ve hızlı okuyamayan müzik öğrencisinin iyi bir performans sergilemesi de zordur. Deşifrenin kişiden kişiye farklılık gösteren fakat titiz bir çalışmayla geliştirilebilen bir beceri olduğu düşünüldüğünde öğretmenin bu anlamda iyi bir rehber olması ve öğrenciyi sistemli bir programla çalıştırması gerekmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu bağlamda çalışmada, diğer çalgılarda olduğu gibi keman eğitiminde de önemli bir yeri olan çalgı deşifresi sırasında;

1. Öğrencilerin yapmış oldukları hataları (intonasyon, ritm, yaylama, tempo değişiklikleri, müzikal ifadeler, sus işaretlerine uyma, tekrar işaretlerine uyma, puandorg ve uzatma işaretlerine uyma) sınıflandırmak,
2. Çalgı deşifresine yönelik yaptırılacak farklı deşifre çalışmalarının deney grubu ile kontrol grubu arasında anlamlı bir fark oluşturup oluşturmayacağını tespit etmek amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırmada kontrol guruplu deneysel bir desen kullanılmıştır. Araştırmanın deseni ve aşamaları aşağıdaki gibidir.

Tablo1.Çalışmanın uygulama deseni

Gruplar	Öntest	Değerlendirme	Uygulama	Sontest	Değerlendirme
Deney	FYÇÖ*	Gözlem	Metronom yardımcı "Deşifre çalışmaları	FYÇÖ	Gözlem
Kontrol	FYÇÖ*	Gözlem	"Bireysel Çalgı" dersinin gereği yapılması gereken çalışmalar	FYÇÖ	Gözlem

*FYÇÖ: Farnum Yaylı Çalgı Ölçeği

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören ve bu ölçme aracında yer alan alıştırma çalabilecek düzeyde olan 12 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerin beşi bir, dördü iki, ikisi üç ve biri dördüncü sınıf öğrencisidir. Deney ve kontrol grubu öğrencileri kura yolu ile belirlenmiştir.

Deneysel İşlem Süreci

Belirlenen deney-kontrol grubu öğrencilerine "Farnum'un yaylı çalgı ölçeği" nde yer alan alıştırma çalışmaları kullanılarak öntest uygulanmıştır. Test sonucunda her iki gruptaki öğrencilerin yapmış oldukları hata türleri tespit edilmiştir. Öntest sonucunda yapılan analiz sonucunda iki grup arasında bir fark çıkmadığından sürece devam edilmiştir. Kontrol grubuna 4 hafta süreyle almış oldukları bireysel çalgı keman dersinin gereği olan çalışmaları yaptırılmıştır. Deney grubuna ise bu dört haftalık süreçte araştırmacının hazırlamış olduğu bir programla derste ve ders dışında ödevlendirmelerle deşifreyi

geliştirme amaçlı çalışmalar yaptırılmıştır. Deney grubu bütün çalışmalarında mutlaka metronom kullanmıştır.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak Stephen Farnum'un "Yaylı Çalgı Ölçme Aracı" kullanılmıştır. Farnum'un (Farnum,1969),ölçme aracı yaylı orkestra çalgılarından keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas için geliştirilmiştir. Ölçme aracı derecelendirilmiş güçlüklerde yazılmış 14 alıştırmanın performansını gerektirir. "Bu ölçme aracı hazırlıklı performansın ölçülmesinde kullanıldığı gibi deşifre performansının ölçülmesinde de kullanılmaktadır" (Boyle, Radocy.1987, Aktr. Gutierrez, 2005). Performansı ölçülen kişinin ölçme aracında yer alan alışırtmaları mümkün olduğunca hatasız çalması gerekmektedir. Tüm alışırtmalar ölçme aracında yazan metronomlarla çaldırılmaktadır. Her ölçü için bir hata işaretlenir.(Hatalar türlerine göre isimlendirilerek işaretlenir) Performans sonunda her alıştırma için belirlenmiş en yüksek alınabilecek puandan hata sayısı düşürülerek her alıştırma için alınan puan not edilir. Alışırtmalar sonunda tüm puanlar toplanarak kişinin ölçme puanı hesaplanır. Hata olarak kabul edilecek davranışlar ölçme aracında aşağıdaki ifadelerle verilmiştir. Doğru entonasyon, Yay hareketlerinde doğruluk, Ritmik duyarlılık, Sus işaretlerine uyma, Tempo değişiklikleri, Müzikal ifadelere uyma, tekrar işaretlerine uygun çalma, Puandorg - uzatma işaretlerine uygun çalma.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verilerini elde etmek için deney ve kontrol grubundaki öğrencilere uygulanan öntest ve son test kamerayla kaydedilmiştir. Çekilen performans kayıtları üç kişilik bir gözlem ekibiyle izlenmiş gözlem sonuçları nicel olarak gözlem formuna puanlanarak deşifre çalma davranışına yönelik veriler elde edilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi

Veriler, öntest ve sontest kayıtlarından elde edilen üç gözlemcinin puanlarının ortalaması alınarak elde edilmiştir. Elde edilen veriler, deneklerin bir "x" değişkenine ait iki ölçümü (puanları) arasında anlamlı bir fark olup olmadığını analiz eden Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ve iki farklı örneklemden toplanan verilerin birbiriyle anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini analiz eden Mann Whitney U- testi ile çözümlenmiştir.

Wilcoxon işaretli sıralar testi sosyal bilimlerde az denekli yürütülen gruplar içi araştırmalarda sıklıkla kullanılır. Deneklerin fark puanlarının normal dağılım göstermediği durumlarda ilişkili t-testinin yerine tercih edilir (Büyüköztürk, 2005).

Bulgular ve Yorum

Keman öğrencilerin çalgı deşifresinde yapmış oldukları hataların sınıflandırılmasına ilişkin bulgular

Tablo2. Deney ve kontrol grubunun Öntest –Sontestte yapmış oldukları hatalar ve hata sayıları

Gözlenen davranışlar	Doğru Entonasyon	Ritmik duyarlılık	Yay Hareketlerinde Doğruluk	Tempo Değişiklikleri	Müzikal İfadeler	Tekrar İşaretlerine Uygun Çalma	Puandorg - Uzatma İşaretlerine Uygun Çalma	Sus İşaretlerine Uygun Çalma	
Kontrol Öntest	1	13	43	10	5	9	-	-	4
	2	27	30	9	24	4	-	-	2
	3	10	23	24	13	3	-	1	1
	4	31	22	10	6	6	2	1	2
	5	18	27	6	7	8	2	-	2
	6	24	36	9	16	3	-	3	-
Deney Öntest	1	14	33	2	5	7	-	3	2
	2	36	35	17	10	7	-	-	-
	3	30	31	6	8	6	-	3	1
	4	31	25	6	25	8	1	4	-
	5	24	49	8	4	5	3	3	2
	6	17	32	4	3	6	-	4	2
Kontrol Sontest	1	10	38	8	5	6	-	-	2
	2	23	25	6	18	4	-	2	-
	3	5	20	18	10	5	-	2	2
	4	27	20	5	6	4	-	1	1
	5	10	25	6	5	4	2	2	1
	6	20	30	7	13	4	-	3	-
Deney Sontest	1	8	10	-	1	2	-	-	-
	2	18	13	3	6	2	-	-	-
	3	20	12	2	2	3	-	-	-
	4	20	15	3	10	2	-	1	-
	5	18	25	2	1	2	-	1	-
	6	15	28	2	-	4	-	2	3

Her iki grupta da öntestte yapılan hata sayılarının birbirine yakın olması bu iki grubun birbirine eşdeğerde iki grup olduğunu göstermektedir. Hata türlerine bakıldığında öğrencilerin en fazla “Ritmik duyarlılık, tam perdesinde çalma, yaylama ve tempo değişiklikleri”nde hata yaptıkları tespit edilmiştir. “Müzikal ifadeler, tekrar işaretlerine uyma, Puandorg - uzatma işaretlerine uygun çalma, sus işaretlerine uyma” davranışlarındaki hata yapma sayıları daha azdır. Yapılan araştırmalarda öğrencilerin deşifrede daha çok ritmik hatalar yaptığını ortaya koymaktadır. Bu çalışmada da bu bir kez daha ortaya konmuştur.

Öntestte her iki grupta da özellikle;

- 1- Sebare ölçü ile yazılmış alıştırma ile üç sekizlik ve altı sekizlik ölçü ile yazılmış alışırmalarda ritmik hatalar yaptıkları,
- 2- Alışırmaları çalarken metronom ile çalışmadıkları için sık sık tempo değişiklikleri yaptıkları,

- 3- Donanımdaki ses değiştirici işaretleri deşifreye başlamadan önce incelemedikleri için tonalite hataları yaptıkları,
- 4- Hızlı alıştırmalarda sesleri tam perdesinde vermede ve notaları ritminde çalmada güçlük çektikleri,
- 5- Deşifre öncesinde alıştırmaları iyi incelemedikleri için “Sus ve puandorg” ları görmede de sorunlar yaşadıkları, dizek üstünde ve altında yazılı olan müzikal ifadeleri geç fark ettikleri ya da hiç fark edemedikleri,
- 6- Özellikle bağ ile uzatılmış notaları çalmada sayma problemleri yaşayıp bu notaları süresinden kısa çaldıkları tespit edilmiştir.

Sontestte ise yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı gibi deney grubundaki öğrencilerin yapmış oldukları hata sayılarının kontrol grubuna göre daha az olduğu görülmektedir. Her iki grubun da hataları bireysel çalgı dersi gereği eğitimleri devam ettiği için azalmıştır. Deney grubuna uygulanan program deşifre çalışmayı da ön plana çıkardığı için yapmış oldukları hata sayılarının daha az olduğu düşünölmektedir.

Deney ve kontrol grubunun öntest-son test puanlarına ilişkin bulgular

Tablo 3. Deney grubu ön test-son test puanlarının wilcoxon sıralar testi sonuçları

Son test-Ön test	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	P
Negatif sıra	0	0	0	2,20	0,028
Pozitif sıra	6	3,50	21		
Eşit	0	-	-		

Deney grubu keman öğrencilerinin ön test son test puanlarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin wilcoxon işaretili sıralar testi sonuçları, araştırmaya katılan öğrencilerin deşifre testinden aldıkları ön test-son test puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($z=2,20$, $p<.05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamları dikkate alındığında, gözlenen bu farkın pozitif sıralar, yani son test puanı lehinde olduğu görölmektedir. Bu sonuçlara göre, uygulanan çalışma programının öğrencilerin deşifre becerilerini geliştirmede önemli bir etki sağladığı söylenebilir.

Tablo 4. Kontrol grubu ön test-son test puanlarının wilcoxon sıralar testi sonuçları

Son test-Ön test	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	P
Negatif sıra	0	0	0	-2,21	0,027
Pozitif sıra	6	3,50	21		
Eşit	0				

Kontrol grubu keman öğrencilerinin ön test son test puanlarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin wilcoxon işaretili sıralar testi sonuçları, araştırmaya katılan öğrencilerin deşifre testinden aldıkları ön test-son test puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($z=2,21$, $p<.05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamları dikkate alındığında, gözlenen bu farkın pozitif sıralar, yani son test puanı lehinde olduğu görölmektedir. Bu sonuçlara göre kontrol grubunda da

ortaya çıkan pozitif sıralar, yani sontest lehinde olması öğrencilerin dönem içerisinde almış oldukları bireysel çalgı dersinin öğrencilerin deşifre becerilerine bir etki sağladığı söylenebilir. Fakat aşağıda verilen ortalamalara bakıldığında gelişimin deney grubunda daha fazla olduğu görülmektedir.

Deney ve kontrol grubunun ön test-son test puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Tablo 5. Deney Ve Kontrol Gruplarının Ön Test-Son Test Değerleri

Grup	Test	N	X	ss
Deney	Ön test	6	74,06	9,79
	Son test	6	84,78	6,18
Kontrol	Ön test	6	70,17	8,99
	Son test	6	73,50	9,34

İki grubun ön test ortalamalarına bakıldığında ortalamaların birbirine yakın olduğu görülmektedir. Fakat son test ortalamaları, deney grubuna uygulanan deşifre çalışma programının öğrencilerin deşifre becerilerini geliştirmede etkili olduğunu göstermektedir.

Tablo 6. Ön Test Puanlarının Gruba Göre U-Testi Sonucu

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Deney	6	7,08	42,50	14,50	0,575
Kontrol	6	5,92	35,50		

Tablodan deşifre becerileri gözlenen öğrencilerin, deşifre çalışma programı uygulanmadan önce Farnum yaylı çalgı ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Buna göre seçilen grupların birbirlerinden farklılık göstermediği ve homojen oldukları söylenebilir.

Tablo7. Son Test Puanlarının Gruba Göre U-Testi Sonucu

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Deney	6	8,67	52,00	5,00	0,041
Kontrol	6	4,33	26,00		

Deşifre becerileri gözlenen öğrencilerin, deşifre çalışma programı uygulananlarla, böyle bir program uygulanmayanların Farnum yaylı çalgı ölçeğinin sontestteki uygulamasından aldıkları puanların Mann Whitney U-testi sonuçları tabloda verilmiştir. Buna göre, dört haftalık bir deneysel çalışma sonucunda, deşifre çalışma programına katılan öğrenciler ile böyle bir programa katılmayan öğrencilerin deşifre becerileri arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U=5,00$, $p<.05$). Sıra ortalamaları ele alındığında, deşifre çalışan öğrencilerin deşifre çalışmayan öğrencilere göre deşifre becerilerinin daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgu, uygulanan çalışma programının öğrencilerin deşifre becerilerini geliştirmede önemli bir etki sağladığını gösterir.

Sonuçlar

1. Öğrencilerin deşifreye başlamadan önce notayı yeterince incelemedikleri ve bu nedenle de ritmik ve tonal hatalar yaptıkları,
2. Metronom kullanarak çalışmadıkları için birim vuruş kavramının yerleşmediği ve sık sık tempo değişikliği yaptıkları,
3. Deşifreye başlamadan önce nota üzerindeki müzikal işaretlere yeterince dikkat etmedikleri,
4. Özellikle sebare,üç sekizlik, altı sekizlik ölçülerle yazılmış alıştırmalarda ritmik hatalar yaptıkları,
5. Deşifre çalışma programı uygulanan öğrencilerin öntest - son test puanlarının anlamlı bir fark gösterdiği yani uygulanan deşifre çalışma programının öğrencilerin deşifre becerisini geliştirdiği,
6. Deşifre çalışma programı uygulanmayan öğrencilerin öntest - son test puanlarının da anlamlı bir fark gösterdiği bunun da bireysel çalgı dersinin devam etmesinden kaynaklandığı,
7. Deşifre çalışma programı uygulanan öğrencilerinin son testte ortalama bakımından Deşifre çalışma programı uygulanmayan öğrencilere oranla daha başarılı oldukları, bu başarıyı bireysel çalgı dersi içerisinde ayrıca uygulanan ve ödevlerle de desteklenen deşifre çalışma programının getirdiği,
8. Deşifre çalışma programı uygulanan öğrenciler ile uygulanmayan öğrenciler arasında anlamlı fark olduğu ve bu farkın deşifre çalışma programı uygulanan öğrenciler lehine olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öneriler

1. Bireysel Çalgı dersi programı içerisinde öğrencinin hızlı ve doğru okuma becerisini geliştirmesi bakımından deşifreyi geliştirme amaçlı çalışmalara yer verilmelidir.
2. Çalışmalarda metronom kullanımı öğrencinin istemsiz tempo değiştirmesini büyük oranda düzenlemektedir. Öğrencilerin bilinçlendirilerek çalışmalarında metronom kullanmalarının sağlanmasının bu konudaki eksikliklerin gidermesine yardımcı olacağı düşünülmektedir.
3. Keman eğitiminde deşifre çalışmalarına yönelik kaynak kitapların yazılmasının ve bu alanda yapılacak farklı çalışmaların deşifre eğitime katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
4. Öğrencilerin deşifreye başlamadan önce notayı (tonu, ritmi ve müzikal ifadeleri) incelemeleri sağlanmalıdır.
5. Bireysel Çalgı Keman dersi tanımsal programı ve yapılan öğretim programları içerisine deşifre konu alanı olarak eklenmelidir.
6. Müzik öğretmeni yetiştirme programı içerisinde çalgı eğitiminde deşifrenin önemi vurgulanmalı ve programlarda yer almalıdır.

Kaynaklar

- Büyüköztürk,Ş.(2005). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara:Pegem Yayıncılık
- Çilden, Ş.(2000). Yaylı Çalgı Eğitiminde Deşifre, *Filarmoni Sanat Dergisi*. Sayı:158 Ankara
- Deniz Nart, S. (2010). Deşifre Şarkı Söyleme ve Koro Eğitimine Katkıları, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Bahar, Yıl:2 Sayı: 2, s.134-142.
- Farnum, S. (1969). *Farnum string scale*. Copyright 1969 by Hal Leonard Music, Made in USA.

- Fenmen, M.(1991). *Müzikçinin El Kitabı*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları
- Gutierrez, A.(2005). The Development of the Music Performance Assessment Tool (MPAT) For College Music Majors in the Piano, Strings, Voice and Guitar Departments. *Gutierrez Music Research for Europe Conferance*.
- Price,H.,Blanton,F.,Parrish,R.,(1998). Effects of two instructional methods on high school band students' sight-reading proficiency, music performance and attitude. *Applications of Researchin Music Education*; Fall;17,1, ProQuest Education Journals, p. 14
- Schleuter,S.L.,(1997). *A sound approach to teaching instrumentalist*. United States of America:Schirmer Books. S. 137-138.
- Türkmen, N.,(2008). *Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyanoda Deşifre Çalabilme Düzeyleri Üzerine Bir Çalışma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.